

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 12213/2022
27.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Халас Радуловић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Мирослав Данојлић, адвокат из ..., ради издржавања супружника, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 53/22 од 02.03.2022. године, у седници већа одржаној 27.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 53/22 од 02.03.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П2 293/21 од 07.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име супружанског издржавања плаћа месечно 15.000,00 динара, сваког месеца унапред најкасније до 05-тог у месецу за текући месец, почев од подношења тужбе па убудуће, доспеле рате одједном са каматом од дана песуђења до исплате, као и предлог тужиле за одређивање привремене мере, поднет у тужби. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да накнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 64.500,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 53/22 од 02.03.2022. године, одбијена је жалба тужиле и поврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), у вези члана 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05, 72/11 и 6/15), Врховни касациони суд је оцени да ревизија тужиле није основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се указује ревизијом, не може бити разлог за изјављивање ревизије, сходно члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку од 1987. године до 06.11.2018. када је исти разведен правноснажном пресудом. Тужила је стара 54 године, завршила је основну школу и кројачки занат. Тужила је 16.11.2017. године напустила заједницу живота са туженим и преселила се код старијег сина где је живела до краја децембра 2017. године. Потом је отишла код своје мајке где је живела до краја априла 2018. године када се поново вратила код сина где је живела до краја септембра 2018. године. Од 25. септембра 2018. године тужила је повремено викендом долазила у кућу туженог и боравила у посебном одвојеном делу. Долазила је да види другог сина који је ту остао да живи са оцем, као и своју мајку и сестру које живе у истом селу. У току радне недеље тужила је живела и обављала послове код свог пуномоћника ВВ и њеног супруга, где су јој били обезбеђени стан и храна и код којих је задовољавала основне животне потребе, укључујући и то да су јој давали новац на име трошкова одласка у ... када је посећивала синове, мајку и сестре. У периоду од јануара до јуна 2018. године тужила је радила у кухињи фирме „ГГ“ ДОО Шабац на радном месту помоћног радника за месечну зараду од 23.000,00 до 24.000,00 динара. Након развода, тужила није била запослена, живела је код својих пуномоћника, где и сада живи и ради, не плаћа станарину, има обезбеђену храну и средства за личну хигијену, способна је за рад и у њиховом домаћинству обавља физичке послове лакше природе за које је ангажована. За свој рад не добија новчану накнаду, већ бесплатан смештај, храну, гардеробу и по потреби плаћене трошкове пута. Пријављена је код Националне службе за запошљавање у Шапцу. Тужени је стар 58 година, завршио је средњу техничку школу и по занимању је електротехничар. Радио је 30 година као електротехничар, а у току 2015. године се запослио на радном месту домара и ложача у основној школи, где остварује месечну зараду у просеку од око 26.300,00 динара. Живи у заједници са млађим сином и његовом породицом, који живе у главној кући, док тужени станује у помоћној згради. Има одређених здравствених проблема због чега више не може да се бави допунским радом који је раније повремено обављао. Поседује пољопривредно земљиште површине 0.56.15 ха у ..., које обрађује заједно са делом очеве земље, користећи пољопривредне машине других људи које изнајмљује за новац. Тужени гаји стоку и сеје житарице за своје и потребе домаћинства у којем живи.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је становишта да је тужба за супружанско издржавања у овој правној ствари неблаговремена у смислу члана 279. став 2. и 3. Породичног закона, јер тужила до закључења главне расправе у брачном спору није подносила тужбу за издржавање, а није доказала оправданост разлога због којих није подносила тужбу пре ове парнице.

Другостепени суд је одбио жалбу тужиле и потврдио првостепену пресуду налазећи да нису испуњени материјалноправни услови из члана 151. Породичног закона за остваривање права тужиле на издржавања од туженог као бившег супружника.

По оцени Врховног касационог суда неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права од стране нижестепених судова. Побијана другостепена пресуда донета је правилном применом материјалног права уз јасне и образложене разлоге које у свему прихвата и овај суд.

Одредбом члана 151. став 1. Породичног закона прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника сразмерно његовим могућностима. Ставом 3. истог законског члана прописано је да нема право на издржавање супружник, ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника. Одредбама члана 160. Породичног закона прописани су критерију за одређивање издржавања, па се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Потребне потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања, док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица и других околности од значаја за одређивање издржавања. Одредбом члана 163. став 2. Породичног закона прописано је да издржавање супружника после престанка брака не може трајати дуже од пет година, док је одредбом става 3. истог члана прописано да се изузетно издржавање супружника по престанку брака може продужити и после истека рока од 5 година, ако нарочито оправдани разлози спречавају супружника повериоца издржавања да ради. Одредбом члана 279. став 2. истог Закона прописано је да се тужба за издржавање супружника може поднети најкасније до закључења главне расправе у брачном спору, док се сходно ставу 3., изузетно, бивши супружник који из оправданих разлога није поднео ову тужбу у брачном спору исту може поднети најкасније у року од годину дана од дана престанка брака, односно од дана када му је учињено последње фактичко давање на име издржавања.

По оцени Врховног касационог суда, нису испуњени услови прописани чланом 151. став 1. Породичног закона који би оправдавали обавезивање туженог да доприноси издржавању тужиље. Наиме, када је у питању издржавања супружника тада право на издржавање има само супружник који нема довољно средстава за живот, а истовремено је неспособан за рад или је незапослен и у таквој ситуацији има право на издржавање од другог супружника само сразмерно његовим могућностима. Током поступка правилно су утврђена примања, имовно стање, као и здравствено стање обе странке. Тужиља није доказала да је неспособна за рад, већ је супротно утврђено да је у одређеном временском периоду по напуштању заједнице живота са туженим била запослена и остваривала месечну зараду, а да актуелно ради код свог пуномоћника која ју је ангажовала за обављање свакодневних послова у свом домаћинству. Иако за те послове не остварује новчану зараду, тужиља је стамбено и материјално обезбеђена кроз обезбеђени бесплатан смештај, исхрану, гардеробу и основна хигијенска средства, па се не може сматрати да нема довољно средстава за живот и за задовољење сопствених потреба. Такође, правилно је другостепени закључио да није довољно што је тужиља пријављена на евиденцији незапослених лица, већ да је у обавези да активно тражи запослење. С друге стране, околности утврђене на страни туженог и његово материјално стање нису довољан основ да би се тужиљи досудило супружанско

издржавање у ситуацији када тужилца активним радним агажовањем подмирује своје потребе, па би обавезивање туженог на њено издржавање представљало очигледну неправду за туженог, због чега су неосновани наводи ревизије који указују на супротно.

Део навода у ревизији тужилце односи се посредно или непосредно на утврђено чињенично стање, а ти наводи не могу бити дозвољен ревизијски разлог будући да се утврђено чињенично стање не може побијати ревизијом на основу члана 407. став 2. ЗПП, а ни не доводе у сумњу правилност примењеног материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци, применом одредби члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић